

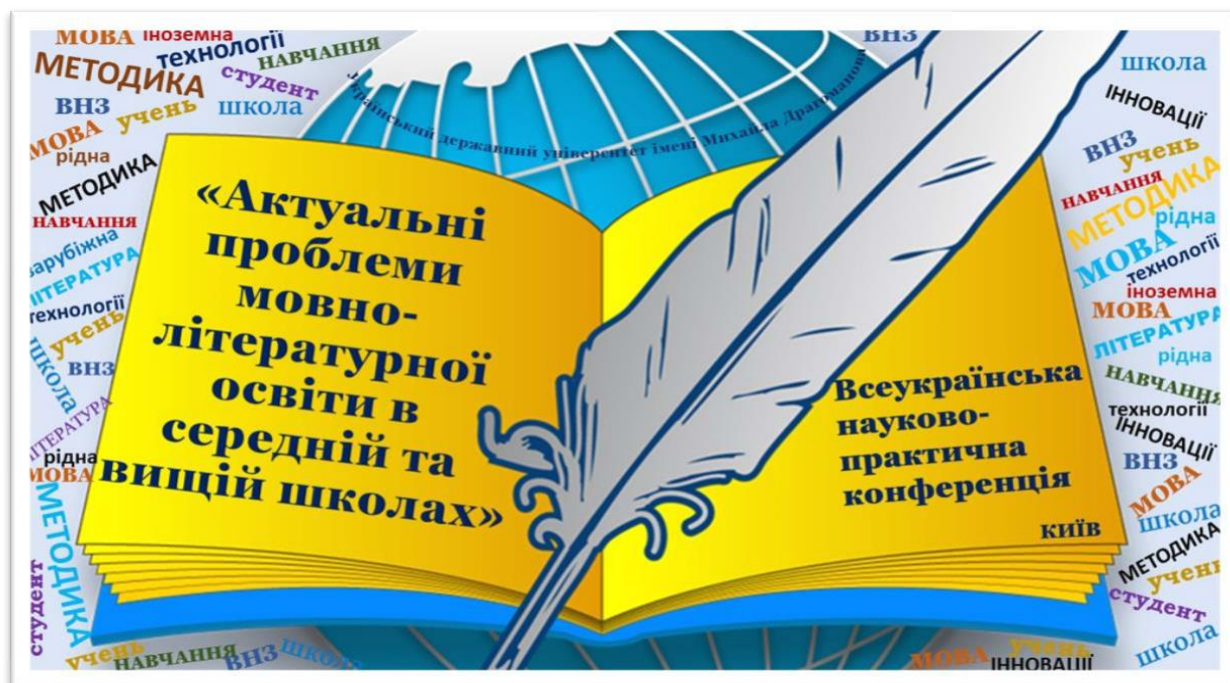
Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Факультет іноземної філології
Кафедра методики викладання світової літератури
Кафедра методики викладання іноземних мов
Український освітянський видавничий центр «Оріон»

Матеріали

IV Всеукраїнської науково-практичної
конференції

«Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах»

27 квітня

Київ – 2023

УДК 37.091.31:81/82(082)

А43

Рекомендовано до друку Вченою радою
факультету іноземної філології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.)

Редакційна колегія: Н. С. Леміш, д-р філол. наук, проф. (гол. ред.); О. О. Ісаєва, д-р пед. наук, проф., В. В. Ніколаєнко, канд. пед. наук, доц. (заст. гол. ред.); А. Ю. Вітченко, канд. пед. наук, доц., А. О. Мельник, канд. пед. наук, доц. (відп.ред.).

А43

Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27 квітня 2023 р.) / Укладачі: А. Ю. Вітченко, А. О. Мельник. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – 160 с.

Topical Issues of Language and Literature Education in Secondary and Higher Schools: papers of IVth All-Ukrainian scientific and practical conference (April 27, 2023) / Compilers: A. Yu. Vitchenko, A. O. Melnyk. – Kyiv : Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine Publishing House, 2023. – 160 p.

Збірник містить тези доповідей учасників IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах», що висвітлюють сучасні проблеми методики викладання зарубіжної літератури та іноземних мов у закладах вищої й середньої освіти та пропонують шляхи їх вирішення.

Для вчителів закладів загальної середньої освіти, викладачів закладів вищої освіти, студентів педагогічних і філологічних факультетів, науковців.

The collection comprises abstracts of the participants of IVth All-Ukrainian scientific and practical conference "Topical Issues of Language and Literature Education in Secondary and Higher Schools", dealing with both topical issues of foreign literature and languages teaching methods at secondary and higher educational establishments, and ways of their solving.

The collection is intended for teachers of secondary schools, lecturers of higher educational establishments, students of pedagogical and philological faculties, and scholars.

Відповідальність за достовірність викладених у публікаціях фактів, а також за можливі огріхи щодо технічного оформлення цих публікацій несуть їхні автори.

УДК 37.091.31:81/82(082)

© УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023
© Редакційна колегія конференції, 2023

6. The Use of Technology Enhanced Language Learning in Vocationally Oriented Language Learning / Report Workshop №13/98, European Centre For Modern Languages. Graz, 1998.

Панов Сергій Феофанович

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов природничого факультету,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова*

Запара Валентина Миколаївна

*викладач кафедри іноземних мов природничого факультету,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова*

ІДЕЙНО-ХУДОЖНІЙ АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ ПОЛІКАРПА ШАБАТИНА В АНГЛІЙСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ

Полікарп Шабатин досяг великих успіхів письменницького таланту у байкарській творчості. Його збірки байок «Віялка», «Терниця», «Дружні натяки», «НОП і клопіт», «Ягня й цапина борода», «Байки та жарти», «Неспокійна ріка», «Не криви душею», «Байкарня» увійшли значним надбанням в українську літературу.

Байка в українській літературі пройшла помітні етапи свого розвитку, зародившись як жанр у народній творчості. Українські байкарі користувалися народними джерелами, поєднуючи їх із здобутками світової літератури. Ще за шість століть до нашої ери здобув визнання збірник байок, авторство якого приписується легендарному давньогрецькому байкареві Езопу. Пізніше наслідування та переспіви байок Езопа увійшли у різні літератури світу.

Шабатин у байкарській творчості користувався надбанням своїх попередників. Своїми вчителями Полікарп Юхимович уважав Езопа (родоначальника жанру байки), Готгольда Ефраїма Лессінга, Григорія Сковороду, Леоніда Глібова, Бориса Грінченка. Використавши багатства народного гумору, сприйнявши літературні традиції попередників, П. Шабатин сміливо поєднав це з творчим новаторством, що й забезпечило його успіх як байкаря [1, с. 417-421].

Байка «Журавель» є прикладом випадку шукача щастя на чужині. Деякі обставини змусили Журавля покинути рідне село і податися на чужину, та йому почали заздрити Горобці і Сороки! [2, с. 48]

Коли б отак сягнути їм високо,
То більш у те гніздо не повернулись.

*If only they could reach so high,
They never returned to that nest again.*

Журавель завжди пам'ятає свій рід, рідну оселю, і вона для нього найдорожча. Час, проведений у чужому краї, був використаний для вивчення нових форм господарювання. Ніколи Журавель не сумнівався у щирості, доброті своїх одноплемінників. Жив надією на швидке з ними побачення, і мрії його збулися:

Як тільки віти в зелень одягнулись, – <i>green, -</i>	<i>As soon as the winds were dressed in</i>
Із досвідом чималим,	<i>With considerable experience,</i>
Якого юному, признатись, бракувало,	<i>Which the young man, to admit, lacked,</i>
На батьківщину милу, до своїх осель	<i>To his sweet homeland, to his homes</i>
Із радістю у серці повернувся Журавель.	<i>Crane returned with joy in his heart.</i>

Мораль цієї байки нагадує народне прислів'я: не забувай той дім, де ти на світ з'явивсь. Байка «Журавель» написана просто, легко; невимушено розгортаються події, зображені в ній; вражає поетичність мови [3]. Відчувається приязне ставлення до Журавля: не просто Журавель, а Журавлик (пестливе слово); Журавлик сірий (епітет), тобто, звичайний собі; віти в зелень одягнулись (метафора); батьківщина мила (епітет); із радістю у серці (метафоричний епітет). Ці тропи передають настрій Журавля, котрий повернувся у рідні місця (Нема ніде краще, як удома. *There's no place like home*).

Надзвичайно важливу, сучасну, своєчасну і вічну тему порушено у творі «Година» [2, с.105-106]. Це тема взаємин між дітьми і батьками, між юним і старшим поколінням. Від цих взаємин залежить культура, вихованість і розвиток суспільства. Ще Т.Г. Шевченко писав: «Хто матір забуває, того Бог карає» [4]. Чи не маємо ми зараз таку ситуацію? Адже філософія, яка визнавала лише матеріальний світ і активно вела боротьбу з духовним, поділяла людство на два антагоністичних табори, бачила лише колектив і всіляко боролася з індивідуумом, буквально вичавлюючи з людини її особисте «я», з людських сердець – почуття милосердя, співчуття до окремої людини, здатність рахуватися з думкою колективу, а не окремої людини. Як наслідок, маємо черстві знахабнілі душі, для яких цінність має лише те матеріальне, що дає змогу піднятися над собі подібними. Це яскраво відображено і у вищезгаданому творі:

В село далеке, що на килимі долин, <i>valleys,</i>	<i>To a distant village on the carpet of</i>
До батька й матері – стареньких,	<i>To father and mother – old,</i>
Поштивих, згорблених, сивеньких –	<i>Respectful, stooped, grey-haired –</i>
Навідався із столиці син.	<i>The son from the capital came.</i>

З радістю зустріли батьки свою дорогу дитину. Пригощають, радіють, милуючись, намагаються в усьому догодити синочкові, аби він побув як довше з ними, щоб порадили старечі серця. І син розуміє батьківські почуття, вони йому не чужі і не байдужі.

Та як же, тату,	<i>But how, Dad,</i>
На світі люду є багато, <i>world,</i>	<i>There are many people in the</i>
А ви ж одні у нас <i>us</i>	<i>And you are the only ones with</i>
І найдорожчі повсякчас!	<i>And the dearest every time!</i>

Але умови життя і вироблений стереотип поведінки бере гору над тим, що ми називаємо людяністю, справи дорожчі за людину, навіть якщо ця людина батько чи мати.

Куди ж ти сину? –	<i>Where are you, son? –</i>
Сплеснула в долоні мати, –	<i>Mother clapped her hands, –</i>
Та я не встигла ще на тебе подивитись <i>you yet</i>	<i>But I didn't have time to look at</i>
і про сім'ю спитати? –	<i>and ask about the family? –</i>
Ой, мамо, справи невідкладні ждуть!– <i>waiting!–</i>	<i>Oh, mother, urgent matters are</i>
Та потихеньку з хати.	<i>And slowly away from the house.</i>

І залишилися батьки самі. А сина заповнили справи, не знаходив він вільної години для стареньких батьків. Невдовзі їх забрав невблаганний час.

Проїшли роки. У сина народились свої діти і, мабуть, так як він колись, вони тепер його відвідують. Карають його запізнілі почуття провини перед батьками. На думку йдуть материнські слова:

Буде, сину, за минулим каяття, <i>past,</i>	<i>There will be, son, remorse for the</i>
та не буде... вороття!	<i>but there won't be ... the way back!</i>

Каяття хоча і запізнiле, але потрібне, бо як нема шанi до батькiв, то наступнi поколiння зростатимуть жалюгiдними, всiма зневаженi, безбатченками, як казав колись Т. Г. Шевченко «славних прадiдiв великих правнуки поганi!» [4].

Лiричними настроями пройнята байка «Година». З перших рядочкiв вiє теплом, приязню до рiдних мiсць: в село далеке, що на килимi долин – епiтет, що виражає глибоку любов до рiдної домiвки, рiдного краю, де народився. А батько i мати – старенькi, поштивi, згорбленi, сивенькi – епiтети, що створюють неповторний портрет батькiв; натружених, бо згорбленi, сивенькi, бо лiта умудрили їх, посрiблили голову; поштивих, бо завжди в пошанi за свою працю, за своє життя. Син – худий, блiдий, чепурненький, любий, рiдненький – епiтети, якi передають батькiвську любов до сина. Метафора «зросили сльози матерi лице», звичайно, сльози радостi, що зустрiлася iз сином. Просторiчний вислiв «i стало гуркоту не чути» означає, що син зник доволi швидко, ховаючи свiй сором.

Висновок. Приклади байок порушують морально-етичнi проблеми. У перекладах англiйською вчасно та проникливо передається суть певних явищ, поведiнки, вдачу людини i для їх зображення важливо знайти яскраву барву багатокольорової палiтри української байки.

Список використаних джерел

1. Українська байка. Упоряд. та передм. Б.А.Деркача, В.Т.Косяченка. Київ: Днiпро, 1983. 463 с.
2. Полiкарп Шабатин. НОП i клопiт: байки / П.Ю. Шабатин. Київ: Рад. письменник, 1971. 79 с.
3. Шабатин П.Ю. Байкарня: Гумор i сатира. / Київ: Днiпро, 1989. 142 с.
4. Тарас Шевченко. Зiбрання творiв: У 6 т. / Київ, 2003. Т. 1: Поезiя 1837-1847. С. 348-354; С. 737-740.

Сердюк Олена Костянтинiвна
вчитель-методист Бердянської ЗЗСО № 20

ЦИФРОВА ЕПОХА В ЛІТЕРАТУРНІЙ ОСВІТІ

Цифровi технологiї змiнили лiтературу на всiх рiвнях: вони трансформували способи написання, рецепцiї та рецензування лiтератури, призвiвши до народження нових лiтературних форм i нових середовищ для читання [1]. Поєднання традицiйних вербальних текстiв iз мультимедiйними елементами викликало появу абсолютно нових форм, що спричинили суттєвi змiни в теорiї лiтературної комунiкацiї:

1. *оцифрованої лiтератури* – «текстiв, якi iснують спочатку в друкованому виглядi, а потiм потiм переносяться у вiртуальне середовище за допомогою PDF або EPUB» [3];